

Za přednáškovým cyklem

„PROBLÉMY SOCIÁLNÍHO STÁTU“

MILOŠ VEČEŘA

V zimním semestru školního roku 1996/1997 proběhl již po čtvrté a v této internacionální podobě bohužel naposledy cyklus přednášek nazvaný „Problémy sociálního státu“. V jeho výchozí podobě ve školním roce 1992/1993 stál u jeho zrodu Mezinárodní politologický ústav Právnické fakulty MU (dnes je již zařazen jako ústav MU), který za podpory holandské Nadace Willema Dreese zřídil Středisko pro studium problémů sociálního státu. Předsedou řídicího výboru tohoto střediska se stal přední holandský sociolog českého původu prof. PhDr. Ivan Gaďourek, dr. h.c. z Univerzity Groningen. Cílem vytvořeného střediska bylo především seznámit s problematikou sociálního státu, a to jak s jeho existencí a vývojem ve vyspělých demokraciích, tak s uplatňováním širokých sociálních programů, s rozбором sociálních problémů a jejich modelovými řešeními a poskytnout možnost mezinárodního srovnání různých přístupů k tematice sociálního státu a jeho problémů. Snahou střediska bylo podnícení zájmu o tyto otázky nejen mezi posluchači a učiteli Právnické fakulty, ale i mezi posluchači a učiteli dalších fakult Masarykovy univerzity, stejně jako i odbornými pracovníky orgánů státní správy a širší odbornou veřejností. Tuto pozornost se podařilo vzbudit zejména zmíněným cyklem přednášek, těšícím se po 4 roky přízni širokého spektra posluchačů nejen z výše uvedených fakult MU, ale i několika desítek pracovníků z praxe. Holandská strana při poskytnutí finančních prostředků a odborné, zejména lektorské pomoci, usilovala přispět ČR v předstihu k řešení sociálních problémů, se kterými se Nizozemsko muselo vypořádat v desetiletích formování holandského sociálního státu, považovaného často za určitý modelový typ. V Nizozemsku je věnována tematice sociálního státu stále neobyčejně rozsáhlá vědeckovýzkumná a socio-technická pozornost, promítající se i do širokého proudu publikační a pedagogické činnosti. Kupříkladu na právnických fakultách v Nizozemsku je obvykle ve třetích ročnících zařazen předmět zaměřený interdisciplinárně k problematice sociálního

státu, a to jako profilový studijní obor přednášený odborníky z oblasti práva, sociologie a ekonomie. Tyto ambice mělo i vytvořené Středisko pro studium problémů sociálního státu. Základní a nejpodstatnější aktivita Střediska byla zaměřena na pořádání jednosemestrových přednáškových cyklů, nazvaných příznačně Problémy sociálního státu, ve kterých pozvanými přednášejícími byli významní domácí i zahraniční odborníci, teoretikové i praktici, zabývající se touto problematikou. Ve dvanácti přednáškách tak vystoupili přednášející nejen od nás a ze Slovenska, ale také z Nizozemska, Německa, Rakouska a USA, přičemž jinojazyčné přednášky byly tlumočeny do češtiny. K doplnění a studiu problematiky byly vydány tiskem dva soubory přednášek přednesených v prvním a druhém cyklu a dále obsáhla monotematická práce autora tohoto textu „Sociální stát, východiska, vymezení, etapy vývoje“ (MU 1993, ve druhém přepracovaném vydání v roce 1995). V posledních dvou letech se cyklus přednášek stal pro studenty třetího ročníku PF MU povinně volitelným předmětem uzavřeným zkouškou. Poslední 4. přednáškový cyklus, který proběhl v zimním semestru tohoto školního roku, absolvovaly tři desítky posluchačů právnické fakulty a někteří zájemci především z ostatních fakult MU. V tomto posledním cyklu přednášek vystoupili vedle Dr. Večeři, který cyklus zahájil a uváděl každou přednášku hostů, dále přednášející: z ČR doc. M. Potůček, doc. J. Keiler, dr. M. Foret a ing. P. Víšek; ze SR dr. H. Woleková a dr. I. Radičová, z Nizozemska dr. J. Wallage, dr. H.W. Hoen, prof. I. Gaďourek a dr. Bosman, ze SRN prof. R. Voigt.

V ohlednutí za čtvrtým skončeným přednáškovým cyklem, který zároveň uzavírá zavedenou tradici přednášek o sociálním státu, je třeba ocenit přínos holandské strany, který umožnil podpořit růst zájmu o studium této problematiky u nás, zavést téma sociálního státu i do odborné právně teoretické diskuse v podobě například zpracovávaných diplomových prací a upozornit na budoucí aktualizaci otázek sociální politiky v ČR. I když pro nedostatek finančních zdrojů vzhledem k vyčerpání prostředků z Nadace W. Dreese nebude možno pokračovat v zajišťování stávajícího cyklu přednášek „Problémy sociálního státu“ v dosavadním rozsahu, postaveném na širokém okruhu i zahraničních lektorů, zvažuje katedra právní teorie možnost navázat na skončený cyklus přednášek formou, která by v příštích letech umožnila zajišťovat výuku uvedeného povinně volitelného předmětu i nadále v rozsahu přizpůsobeném těmto omezeným možnostem.